

Příběh umělců lze podat, až když se po určitém čase vyjasní, jaký vliv mělo jejich dílo na jiné umělce a jak přispělo k příběhu umění jako takového.

Čím více se blížíme do naší doby, tím je těžší rozlišit pomíjivou módu od trvalých úspěchů.

Kurt Schwitters (1887 – 1948)

- Používal odhozených autobusových jízdenek, novinových výstřížků, hadrů a nejrůznějších jiných věcí, které sledoval a dělal z nich vkusná a zajímavá seskupení - **"poezie v klobouku"**
- Odmítal konvenční barvy a plátno a tím postojem se blížil k umění Dadaismu.
- Vytvořil si vlastní dadaismus, který nazval **"Merz"**.

schwitters - Merz Gurnfleck, 1920

New York místo Paříže (malířství po roce 1950)

- Vypuknutí II. Světové války vyznačuje místo zlomu mezi končící první a začínající druhou modernou.
- Nevznikají manifesty a programy
- Vliv evropského umění – po celá desetiletí se do Ameriky importovala mistrovská díla evropského umění díky sběratelům.
- Am.umělci napodobují francouzské ismi – ve 40.letech – změna – osvobození z evr. područí

Robert Rauschenberg (1925 – 2008)

- Rauschenberg **vytvářel svá umělecká díla z odpadu** městské civilizace jako hudební skladatel tvořící hudbu ze zvuků každodenního života.
- Jeho styl **kombinovaného umění** představoval metodu výběru a spojení skupin se sebou zdánlivě nesouvisejících prvků a objektů. (neo dadaista)
- Jeho záměrem nebylo komentovat společnost, nýbrž **osvobodit se od tradičního pojetí využití plátna**. Podle svých vlastních slov chtěl Rauschenberg ‚překlenout propast mezi uměním a životem‘.

- **Na svá plátna poté přenášel objekty každodenního života** se stejnou přirozeností, s jakou malíři užívali barvy.
- Jeho styl a novátorství se tak vlastně staly inspirací pro hnutí pop artu ve Spojených státech, které čerpalo z průmyslové kultury a nových technologií.
- On a jeho blízký přítel Jasper Johns byli díky svému vtipnému přístupu k realitě nazýváni neodadaisty, podle svých slov ‚chtěli pracovat v propasti mezi uměním a životem‘.

Tašismus

- Jemná práce s barvou, bez jakéhokoliv vedlejšího motivu nebo účelu
- Soustředění na stopu štětce nebo skvrnu
- Tache = skvrna

Jacson Pollock

- Vycházel z principů kladení barev na plátno
- Nejprve ho inspiroval surrealismus – na obrazech se vyskytují fantazijní představy
- Inspirace indiánskými kmeny (navštěvoval rezervace – indiánské umění)

Masky,
1941

Ona – Vlk ,
1943

Pollock a začátek akčního umění

Začátek akčního umění lze položit do roku 1947, kdy Jackson Pollock začal experimentovat s radikálně odlišnou technikou malby: **sejmul plátno ze stojanu a položil na podlahu svého ateliéru a místo nanášení barvy obvyklými tahy štětcem, vyléval, kapal a cákal na něj barvy.**

Výsledek je změť čar, která uspokojuje hned dva požadavky na umění – **dětinskou jednoduchost a uměleckou „čistotu malby“.**

Díla nazýval často číslem

<https://www.youtube.com/watch?v=NT0SHjOowLA> (2:33)

„Moje malířství není ze stojanu. Na zemi se cítím lépe. Připadám si blíž obrazu, víc jako jeho součást, protože se tak mohu pohybovat kolem něj, pracovat ze všech čtyř stran.“

Jackson Pollock

Do malířství zavedena „řízená náhoda“

- Dokument:
- <https://www.youtube.com/watch?v=IfwUxQrDGqw>
- Video:
- <https://www.youtube.com/watch?v=CrVE-WQBcYQ>

- Jeho dílo se setkalo se silnou vlnou nelibosti, která se, pod vlivem podpory významných kritiků, galeristů a ostatních umělců, proměnila ve vlnu obdivu, jež stvořila z díla Jacsona Pollocka symbol pokrokového umění.
- Ve specializovaném uměleckém tisku lze sledovat radikální proměnu estetického vnímání, dřívější posměšné vyjadřování o Pollockových drip-obrazech, jako **zapečené mrakodrapy** či **masa zamotaných vlasů**, pomalu přecházelo v pozitivní reakce – **hustě tkané pavučiny barvy**.

Akční malba rozeznává dvě základní techniky malování:

- *Dripping* – lití barvy na plátno přímo z plechovky, a
- *Splash Painting* – cákání barvy štětcem.

Ani jedna z těchto forem tvorby však není výsledkem bezmyšlenkovitého mechanického malování, ale zprostředkovává nejvyšší možný pocit z malování samého.

„Umělci se už nesnaží o vytváření umění, ale spíše předvádí jakýsi druh sebeobjevujícího gesta neobli **„události / event“**, jejíž vedlejším produktem je malba“, která sama o sobě už nenesse podstatu sdělení, je vázaná na událost svého vzniku.

Vliv Ameriky na Evropu

- Tyto americké tendence ovlivňují evropské umění především po válce, ve které byla zruinována evropská avantgarda.
- Ve Vídni, tak jako i jinde, se stal ústředním motivem odkaz Jacksona Polloca, buď setkáním přímo s jeho prací a nebo zprostředkovaně s díly jeho následovníků, například **Yvesa Kleina**.

Yves Klein

- V roce 1955 se Klein usadil v Paříži, aby tam provozoval svoji **školu juda a hrál v jazzovém orchestru**. V roce 1955 se také konala jeho první samostatná výstava a Klein se po jejím úspěchu rozhodl **věnovat více umění**.
- Klein je považován za jednoho z nejdůležitějších poválečných umělců. Byl hlavním členem **evropské neodadaistické skupiny**.
- Většina Kleinových obrazů byla modré barvy, která pro něj byla neuvěřitelně důležitou a zprostředkovávala pocit duchovna a svobody. **Klein byl držitelem mezinárodního patentu na modrou barvu v odstínu IKB (International Klein Blue)**.
- Klein byl proti tradiční malbě olejem, což ho proslavilo hlavně v sérii **‘Anthropométries’**. V této sérii byly nahé modelky potřeny jeho slavnou modrou barvou a poté jako živé štětce vláčeny pod Kleinovým vedením po plátně. **Malíř pak byl v obraze přítomen duchovně, nikoliv fyzicky**.

- <https://www.youtube.com/watch?v=1mJCVM3d7jw>

- Yves Klein nechal si platit plátkovým zlatem a v roce 1962 polovinu nasypal do Seiny a tento rituál vyfotografoval. Tím zhmotnil toto ,nehmotné umění, - nejen myšlenkou, rituálem a úsilím vynaloženým na realizaci projektu, ale i fotografiemi jako něčím co přetrvá.
- http://www.rozhlas.cz/kultura/vytvarne/_zprava/yves-klein-modra-revoluce--326692

- Další z Kleinových slavných sérií je řada pláten, které naschvál opálil plamenometem, další díla vytvořil tak, že přivázal plátna na střechu svého vozu, se kterým následně jezdil v dešti rychlostí sedmdesát mil za hodinu.
- Někdy Kleinova díla byla čistou performancí, například když v roce 1960 nutil svoje diváky, aby poslouchali jeho Monotone Symphony, která se skládala z pouhého jednoho dlouze hraného akordu. Prodával také Prázdnotu za zlato, které pak naházel do Seiny.

Vypuštění 1001 balónů v barvě IKB u příležitosti vernisáže výstavy věnované dílům Yvese Kleina (2006-2007) v Paříži.

John Cage (1912 1992)

- **4'33" for piano (1952)** -
třívětá kompozice, skládající se ze trojího otevření a zavření víka klavíru v přesně určených časových úsecích, aniž by však za celou dobu byl zahrán jediný tón.
- https://www.youtube.com/watch?v=gN2zcLBr_VM

Fenomén ticha

- Objevil fenomén ticha.
- Odmítal jakýkoli hierarchický pořádek a prosazoval rovnoprávnost úmyslně, ale také neúmyslně vyluzovaných a vydávaných zvuků a hluků.
- **Rok 1952** byl velmi významným nejen pro něj, ale také pro novodobé dějiny umění obecně. V tomto roce byla provedena premiéra jeho legendární skladby „4 33“. Skladba sestávala z vět 33 , 2 40 a 1 20 . Tyto jednotlivé věty interpretoval **David Tudor**.
- **Cage** tímto porušoval zavedená tabu a zacházel se zdroji zvuku. Jeho další představení získaly charakter multisenzorických divadelních událostí.
- Cage získal postavení na rozhraní různých druhů umění.

Allan Kaprow

- Žák J. Cage – vynálezce happeningu – dal mu parametry.
- První veřejný happening: 18 Happenings in 6 parts (1959) – projekce filmů, diapozitivů, tanec, hudba, zvuky, řeč, socha na kolečkách – simultánní proběh ve třech prostorách.
- **Kaprow poskládal vizuální materiál a události jako kdysi dadaisté své koláže.**

- Zpočátku publikum pasivní role
- **Spring Happening** (1961) – uzavření diváků do úzkého tunelu, dotíral na ně motorovou sekačkou, druhý vchod – obrovský ventilátor. Klaksony a bubny. Hluk sílil a pak se tunel rozpadl
- Happeningy s účastí publika – naplnil dvůr pneumatikami – diváci v nich chodili.
- Později – **activity** – intimnější charakter – bez diváků

YARD (1961)

prostorový enviroment – akční koláž

- <https://www.youtube.com/watch?v=8iCM-YIjyHE> – jak vytvořit happening. 1:07

FLUXUS

- Ani malířství nebo sochařství, ani literatura, divadlo, film nebo hudba – ačkoliv byl zrozen v okolí avantgardní hud. Scény.
- Byl ode všeho něco – první intermediální umělecká forma – překračující a propojující umělecké druhy.

Piano Activity (1962)

- <https://www.youtube.com/watch?v=ThlexgXllyo>

Videňský akcionismus

- <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/139597-nedocenene-zeny-mezi-vykaly-krvi-a-spermatem>